

KONCERTNI LIST
DRUŽINSKI CIKEL 2020/21 IN
FILHARMONIČNA SPLETNA UČILNICA

Igraj kolce – LJUDSKO V SIMFONIČNEM

Sobota, 20. marec 2021, ob 11.00

Neposredni prenos na

- www.filharmonija.si
- Facebook strani Slovenske filharmonije
- 3. programu Radia Slovenija, programu ARS

IZVAJALCI:

Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije
Dirigent: Tilen Draksler
Moderator: Uroš Mijošek

PROGRAM:

Danilo Bučar: OB KOLPI (uvod)

PREKMURJE

Alojz Srebotnjak: SLOVENSKI LJUDSKI PLESI: Moderato – Allegro vivace

ŠTAJERSKA

Alojz Srebotnjak: SLOVENSKI LJUDSKI PLESI: Allegro

KOROŠKA

Slovenska ljudska (po zvočnem zapisu): MAGLICE DOV POPADAJO

BELA KRAJINA

Alojz Srebotnjak: SLOVENSKI LJUDSKI PLESI: Andante – Allegretto giocoso

Tilen Slakan: MARKO SKAČE

GORENJSKA

Slovenska ljudska (prir. Matija Tomc): NA GORENŠČAM JE FLETNO

PRIMORSKA

Alojz Srebotnjak: SLOVENSKI LJUDSKI PLESI: Moderato

REZIJA

Alojz Srebotnjak: SLOVENSKI LJUDSKI PLESI: Allegro rustico

Danilo Bučar: OB KOLPI (zaključek)

O PROGRAMU

Vsebino tokratnega koncerta najbolje opredeljuje podnaslov koncerta – LJUDSKO V SIMFONIČNEM. Z glasbo bomo potovali po slovenskih pokrajinah, spoznavali bomo ljudsko izročilo in slišali, kako so skladatelji ljudske teme vpletli v simfonično glasbo.

Posebnost slovenskega ljudskega izročila je **raznolikost**. Raznolikost se kaže že v govoru – v različnih narečjih, kaže se v ljudskem pripovedništvu, pesmih, plesih, narodnih nošah, hrani, običajih ... Izročilo, tudi glasbeno, prenašamo iz generacije v generacijo, iz stoletja v stoletje.

Pomemben del izročila so **ljudske pesmi**. Preprosti ljudje so nekoč prepevali pri vsakdanjih opravilih, nekatere pesmi so peli ob prav posebnih priložnostih. Besedila in melodije ljudskih pesmi se razlikujejo od pokrajine do pokrajine. Pomembno pa je vedeti, da so se ljudske pesmi v glavnem pele brez spremljave. Godčevska spremljava je bila namenjena za ples.

GLASBENI POJMI

TEMA je največkrat 8-taktna miselna celota, kot stavek.

VARIACIJA je kompozicijska tehnika preoblikovanja glasbene teme (ali njenih motivov). Tema skladateljem pomeni izhodišče za spreminjanje njenega ritma, dinamike, artikulacije, melodike, harmonije in karakterja oziroma značaja.

ORKESTRACIJA je proces komponiranja in/ali aranžiranja za orkester, pri katerem mora skladatelj dobro poznati posamezne instrumente, torej njihove zvočne in tehnične zmožnosti. Z orkestracijo posamezne melodije, harmonije in ritem ‚obleče‘ v različne zvočne barve. To ustvari z različnimi kombinacijami instrumentov.

GLASBENONARODOPISNi INŠTITUT V LJUBLJANI je ustanova, ki skrbi za ohranjanje slovenske dediščine. To poslanstvo temelji na zbiranju, sistematiziranju, kritični obdelavi, študiju in hrambi gradiva, zelo pomembne pa so tudi dejavnosti, ki javnost seznanjajo z ljudskim glasbenim izročilom in rezultati raziskav.

SKLADATELJI

DANILO BUČAR (1896–1971) je bil skladatelj, igravec, dirigent in režiser. Njegov izjemno obsežen ustvarjalni opus obsega zborovsko glasbo, samospeve, operete in številna gledališka dela ter glasbo za gledališke predstave. Je tudi soustanovitelj Šentjakobskega gledališča v Ljubljani. Rojstne Bele krajine se je spomnil v svojih delih velikokrat, tudi z rapsodijo *Belokranjske pisanice* (1943) in *Žumberaško rapsodijo* (1946). Pisal je tudi skladbe za otroke (*Aja – tutaja, Metuljček cekinček*), gotovo najbolj znana pa je ljudska *Nocoj pa oh nocoj*.

ALOJZ SREBOTNJAK (1931–2010) je eden najvidnejših slovenskih skladateljev 20. stoletja. Kompozicijo je študiral pri Lucijanu Mariji Škerjancu na ljubljanski Akademiji za glasbo. Izpopolnjeval se je v Rimu, Londonu in Parizu. Predaval je na Pedagoški akademiji, od leta 1970 do 2001 je bil redni profesor za kompozicijo na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Pisal je instrumentalne in vokalne skladbe pa tudi scensko in filmsko glasbo (*Ne joči, Peter!*). V knjigi dr. **Andreja Rijavca *Slovenska glasbena dela*** Srebotnjak odkriva še eno značilnih črt svojega glasbenega jezika: »Ljudska glasba ima mnoge elemente, ki jih lahko skladatelj uporabi v svojem delu in zavoljo katerih bo le-to dobilo folklorni značaj. Tudi sam sem v nekaterih svojih kompozicijah segel po elementih ljudske glasbe.«

TILEN SLAKAN je končal študij trobente na Akademiji za glasbo v Ljubljani v razredu Stanka Arnolda. Vzporedno je študiral tudi kompozicijo in magistriral pri Marku Mihevcu. Glasbeno izobraževanje trenutno nadaljuje z doktorskim študijem, ob tem pa deluje tudi kot profesor glasbenoteoretičnih predmetov na umetniški gimnaziji v Velenju ter kot asistent na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru.

TILEN DRAKSLER je magisterij orkestrskega dirigiranja končal na Akademiji za glasbo Katarine Gurske v Madridu pod mentorstvom maestra Geoga Pehlivaniana. Iz klavirja je diplomiral v razredu Tatjane Ognjanovič na Akademiji za glasbo v Ljubljani, podiplomski študij pa je opravil na Glasbeni akademiji Franza Liszta v Budmipešti pod mentorstvom Lászla Baranyaya. Svoje dirigentsko znanje je izpopolnjeval z mnogimi priznanimi dirigenti. Je ustanovitelj in idejni vodja Festivala Amadeo ter Orkestra Amadeo. Dirigiral je že orkestrom, kot so Berlinska Sinfonietta, Malaški filharmonični orkestre idr.

ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE

Ni veliko simfoničnih orkestrrov, ki bi se lahko ponašali s tako bogato in dolgoletno tradicijo kot Orkester Slovenske filharmonije. Zaradi odlične geografske lege med Alpami in Jadranom je lahko glasbena umetnost sledila vplivom tako s severa in juga kot tudi z vzhoda in zahoda.

Orkester Slovenske filharmonije se s svojimi predhodnicami Academio Philharmonicorum (1701), Filharmonično družbo (1794) in prvo Slovensko filharmonijo (1908–1913) ponosno postavlja ob bok najstarejših na svetu. Med mnogimi uglednimi umetniki, ki so postali častni člani Slovenske filharmonije, srečamo Josepha Haydna, Ludwiga van Beethovna, Niccolòja Paganinija, Johannes Brahmsa, Carlosa Kleiberja in številne druge. Orkester že vrsto koncertnih sezon prireja 36 abonmajskih koncertov v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma, številne priložnostne koncerte in glasbene matineeje za mlade poslušalce. Predstavlja državo na mnogih gostovanjih v tujini; v zadnjih letih so bila odmevna gostovanja z Ano Netrebko, Stingom in Mišo Majskeim.

V letošnjem letu je Slovenska filharmonija prenovila abonmajsko shemo:

- Filharmonični klasični koncerti (FKK)
- Same mogočne skladbe (SMS)
- Sodobne orkestrske skladbe (SOS)
- Družinski abonma (DA!)
- Sobotne izobraževalne matineeje (SIM)
- Pretežno vokalni cikel (PVC)
- Vokalno-instrumentalni program (VIP)

www.filharmonija.si

ZVEZA GLASBENE MLADINE SLOVENIJE

Zveza Glasbene mladine Slovenije je bila ustanovljena decembra 1969 kot zveza društev z nepridobitnim delovanjem. Od leta 1992 je samostojna članica Mednarodne zveze Glasbenih mladine (Jeunesses Musicales International), po podatkih UNESCO najpomembnejše svetovne mladinske glasbene organizacije.

Glasbena mladina Slovenije že 51. leto uspešno uresničuje svoje osnovne cilje. Mladim poskuša na simfoničnih matinejah, komentiranih koncertih, glasbenih delavnicah in v reviji Glasna približati svet glasbe. Obenem opravlja dragoceno vlogo v razvoju profesionalnih glasbenikov, saj mladim omogoča prve nastope na koncertnih odrih, organizira predstavitve v tujini in sodelovanje v

mednarodnih orkestarih, zborih in na glasbenih taborih. Posebno pozornost v pestrem izboru svojih dejavnosti namenja ohranjanju in aktualizaciji ljudskega glasbenega izročila.

www.glasbenamladina.si

ZVEZA GLASBENE MLADINE SLOVENIJE

Glasbena mladina Slovenije že 51. leto uspešno uresničuje svoje osnovne cilje. Mladim poskuša na simfoničnih matinejah, komentiranih koncertih, glasbenih delavnicah in v reviji *Glasna* približati svet glasbe. Obenem opravlja dragoceno vlogo v razvoju profesionalnih glasbenikov, saj mladim omogoča prve nastope na koncertnih odrih, organizira predstavitve v tujini in sodelovanje v mednarodnih orkestarih, zborih in na glasbenih taborih. Posebno pozornost v pestrem izboru svojih dejavnosti namenja ohranjanju in aktualizaciji ljudskega glasbenega izročila.

Glasbena mladina Slovenije se lahko pohvali z naslednjimi dosežki:

- več kot 460 koncertov znotraj simfoničnih matinej in skoraj 500.000 mladih poslušalcev;
- skoraj 9.000 glasbenomladinskih izobraževalnih programov in delavnic po Sloveniji in v zamejstvu;
- 51 letnikov revije, ki se je razvijala od časopisa *Glasbena mladina* prek revije *GM* do *Muske* in zdajšnje *Glasne*;
- 30 sezon koncertnega cikla GM oder z več kot 750 koncerti in več kot 500 izbranimi mladimi glasbeniki;
- več kot 80 krstnih izvedb skladb slovenskih skladateljev v ciklu GM oder;
- 26 glasbenomladinskih taborov z mednarodno udeležbo;
- 10 glasbenomladinskih kvizov in 9 glasbenih olimpijad za osnovnošolce in srednješolce.

www.glasbenamladina.si

- **PREKMURJE**

Živa Vidonja in Rok Kolmanič, Glasbena šola Murska Sobota

- **ŠTAJERSKA**

Klara Marta, Osnovna šola Bratov Polančičev, Maribor

- **KOROŠKA**

Žiga Berložnik, član Zbora Slovenske filharmonije

- **BELA KRAJINA**

Tina Črnič, Samantha Jakobčič, Nik Tkalčič, Rebeka Kozan, Lea Cvitkovič, Niko Vraničar, Tija Mlečnik, Tisa Mikložič in Aljaž Judnič
učiteljica Katarina Simčič, OŠ Loka Črnomelj, PŠ Adlešiči

- **GORENJSKA**

Mateja Langus, članica Zbora Slovenske filharmonije

- **PRIMORSKA**

Marino Kranjac, glasbenik in zbiralec ljudskih glasbil iz Bertokov pri Kopru